

Общественно-политическая газета
Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

ХАНТЫ ЯСАҢ

www.khanty-yasang.ru

ПЯТНИЦА

24 мая 2013 года

№ 10 (3382)

Основана 1 ноября 1957 года

«Хятл» немпи Ас-уторской мирәт театр 10 ода йис

Тәм
номерән
лұңтаты

4-5

Эстония мұвн
вәдты хә
Оливер Лоодо
оләңән

7

Москва вошн
«Сокровища
Севера 2013»
ванлгупсы
мәңәс

10

Ханты учёной
хә Терентий
Харамзин
75 ода йис

12

Ханты не
Ольга Костина
вәдупсәд
оләңән

14

Карамкинское
вәнт кәртәң
хәнты ими
В. Тайлакова
оләңән

Округ кэщайт мирхот

Ас нопятты тыдәш 8-митн округ правитель-ства кэщайт мирхот вәс, щата 28 вер нух вантсы.

Поступсы вўсы, хуты интәм ай тохтүрәт вельщи рәпитты однитты пу-райн 500 шурәс шойт еша холумтты питләт. Щинәтупсывух сухуптум юпийн юхи хәшум оләтн ай кәртәта 22 ай тохтүр рәпитты мәнәс.

Щадта «Улучшение жилищных условий населения Ханты-Мансийского автономного округа – Югры на 2011-2013 годы и на период до 2015 года» немпи поступсы йилдуп вер хәншысы. Интәм ипотека вух унтасн хот ләтты пурайн инвесторәт-посредникәт, ванкүтды хотәт ләтты па тынытыәхпида рәпитты ән рәхл.

Щи тухадпи мирхот пурайн әшәт пунты фонд оләңән поступсыя хәншысы, ләдн щи фонд әвәлт 5 процент арат вух хотәт пүнәлдн машинайт яңхты па хайты тәхет ләщәтты, кев әшәт йилпатты вера ат мәнсәт. Щи поступсы тәты пәты 1, 1 миллиард шойт вух мәды.

Тыдәш вухәт еша енумсәт, щи вер пәты округ 16 муниципальной тәхета и миллиард шойт вух есәды.

Тәм мирхот пурайн лупсы, хуты Югра мўвев кэщайт сайт па хон пелак английской, немецкой па китайской яснәта тулмащәты пәты 4,5 миллион шойт вух мәнл.

Мирев ән мәшитты пәты округ бюджет әвәлт 70 миллион шойт мәды. Итәх тәхетн йилдуп кэщайт павәтсыйт.

«Победа – одна на всех» машинайтн яңхты вер

Округ айдат әх ләщәтсәт «Победа – одна на всех» немпи машинайт яңхты вер, дыв Россия, Украина, Белоруссия мўвәт «Герой» нем тайты 13 вош хўват яңхсәт.

Машинайтн айдатәх 6,5 шурәс километра яңхсәт, щи әш Ёмвош әвәлт Берлин вош вәнты кәт пўша хўвәшәк. Дыв Югра мўвев мир әвәлт кашәң вошн иса ветеранәта вўща ясәң лупсәт

Мосл ястәты, хуты «Победа» немпи машина –

щит Вудәң Победа пәты верум яңхты ут. Щит пәты щимәш яңхты вер – щит

ладь хәратн ухдал пунум Югра мўв яң шурәс хуят оләңән нумсәт.

Хотәт омәсты вер оләңән путәр

16-митн РИЦ хуца хотәт омәсты вер тәты департамент кәща юкана вәдты хә Андрей Кривуляка па округев антимонопольной тәхи кәща дәңкәр хә Василий Иванов пида вәйтәнтупсы вәс.

Мет сырыя тәм вәйтәнтупсы ләщәтты хә А. Лукьяненко лупәс, хуты тәм ванән округ кәща не Н. Комарова ястәс, тәп хотәт омәсты компания әх әвәлт йилдуп хотәт ләтты мосл. Щи вер оләңән немасыя поступсыйн нух хәншысы.

А. Кривуляка ясаң тәс:
– Интәм тәп щи әха вухн нәтты питлүв, хуйтат хотәт омәсты компания әх хуца хот ләтләт. Тәп щи әх, хуйтат тәм ол лыпәт тыдәш вәнты арсыр юридической әх, инвестиционной компанияйт кэщайт пида «Купля-продажа» договор непекәтн әш посәт пунсәт, дыведа ищи вухн нәтлүв.

В. Иванов лупәс:
– Интәм округ хўват-тыйн антимонопольной тәхи әх уша верты питсәт, муй пәты ин йилдуп хотәт вера тынәңа йисәт. Ин хотәт омәсты вер вантман тайты хәс тәхи вәд. Округ кэщайт иса муй верты питләт, ләдн хотәт

тындышәк ат йисәт. Щит пәты кэщайт хотәт омәсты компанията мўвәт мәты питләт.

Мирхот пурайн путәртсы, хуты щи пура вўш әвәлт йилдуп хотәт тындышәк йиләт, хән хотәт омәсты пурмәсәт округевн верты питдыйт. Ин немасыя комиссия әх сўс пура вәнты уша павәтләт, ям муй атам пурмәсәт па тәхет әвәлт тәдыйт.

Па одн немасыя щимәш карта верды, хута рәхл уша павәтты, муйсәр тәхета хотәт омәсты пурмәсәт вера мосләт, щи юпийн инвесторәт шив вухәт мәты питләт.

Мирхотн лупсы, хуты Сәрхәнд вошн и квадратной метра 100 шурәс шойта хойд. Айкеләт әкәтты әх иньшәссәт, муйкем арат шойт и квадратной метр хойты мосл, ләдн щит әнтә вән тын вәс. Юхды А. Кривуляка щиты лупәс: «Минрегионразвитие әх щиты лўнәтләт: хоттел әха, хута хәдум хуят вәд,

54 квадратной метра мосл, дыв кашәң тыдәш веритләт ки и квадратной метр пәты сухуптәты – щи арат йилдуп хот тыныты мосл».

Ин округевн нўшаяң хоттел әх вухн нәтты питдыйт, хуйтат хотәт омәсты тәхи әх әвәлт хот ләтты питләт. Ин тарифәт хўват региональной тәхи әх нух лўнәтсәт, муйкем арат и квадратной метра тын тайл, ләдн субсидия вух мәты.

Мосл ястәты, хуты Ас нопятты тыдәш 15-митн Советской районән па Нижневартовск вошн мир пәты мирхотәт верәнтсыйт, хута хәдәнтсы, муй дыв нәмәсләт йилдуп поступсы оләңән. Щи тухадпи иса вух нәтупсәт ияха карәтты йилдуп поступсыальсы, щит 2014-2020-мит оләт мәр рәпитты питл. Тәм ол катра поступсәт рәпитты етшаләт. А. Кривуляка лупәс: «Тәм поступсыя округ бюджет вух мәнәс, «Доступное жильё молодым» поступсыя па 1270 миллион шойт вух мәсы. Ин тәп йилдуп вохты непекәт вўты ән питсүв».

Тәм лопәс ләщәтәс Людмила СПИРЯКОВА

Рәпата җә давалды мирхот

Вән кер тыдәш 26-мит хәтәдн Ёмвош округе прәвительства хот йитн немасыя рәпата җә давалды комиссия мирхот вәс.

Ши пурайн ияха әктәшум хуятәт ешалт Югра мўеве мира рәпата тәхи мәты Департамент кәча хә Алексей Варлаков лупәс, тәм 2012-мит од мәр Ёмвош округе луватн арсыр рәпитты тәхетн араттедн 155 вевтам вер тывәс. Итәх җә рәпатайладн вера давалтәңа мәшмәлтыйлсәт па ши хәннехуятәт әвалт муртаң хуятәт сурма питсәт. Округевн 22 муниципальной тәхи вәд. Хәт тәхетн, щит: Ёмвош, Сәрханл, Нягань, Пыть-Ях, Урай па Сәрханлрайонән сыр-сыр рәпатайн җә мәшәңа

йисәт. Тәм пўш рәпитты пурайн мәшмәлтыдум хуятәт Когалым па Покачи вошәңән, Кондинской, Нефтеюганской па Нижневартовской районәт хуши и хәннехә ара-та шимд питәс. Ләңкипос вошн, Сүмәтвош, Нуви сәңхум, Советской па Ёмвош районәтн тәм юхи хәшум кәт од мәр немудты хуят рәпитты тәхетн ән мәшмәлтыдәс па сурма иши ән питәс. Щит тәм йисн мет вудаң вер.

Юводәңән А. Варлаков айкел верәс, 2012-мит одн рәпатайн җә давалды пәта округе комиссия яма арсыр верәт ләщәтәс. Тәп щит унтасн кашәң вошн муй кәртән рәпитты тәхет хуши хәннехә мәшмәлтыйлды муй сурма питты вер шимдә йис.

Владимир ЕНОВ

Оса мирн государственной ләтты вер вантман тәйты питды

Вән кер тыдәш 30-митн общероссийской народной фронтән па «Деловая Россия» оса тәхийн рәпитты хә Александр Галушка Ёмвоша юхтыдәс па айкеләт хәншты җә пидә вәйтәнтылдәс.

Вәйтәнтупсыйн лүв путәртәс, муй щирн Россия мўевн дыв саттәда вер тәйты җә нәтлдыйт па муй щирн арсыр вельщи пўншум тәхета вух мәты вер елды тәты мосл.

А. Галушка лупәс:

– «Деловая Россия» оса тәхевн мўң немасыя госзакупка вер вантмантәйты пәты ассоциация версүв. Тәняд яма нух артәдәсүв, мәта тәхетн Россия мўев луваттын и миллиард шойт мудтас мет тынәң пурмәсәт ләтсыйт. Ши вәйтум верәт олаңән имухты Россия прәзидента па правительствая ай павәтсүв.

2014-мит од вўш әвалт федерально-контрактной система олаңән поступсы вўды. Ши пура вўш әвалт государственной ләтты верәт оса мирн вантман тәйты питдыйт.

Интәм «Деловая Россия» тәхи җә правительство кәщайт пидә «Стандарт создания благоприятного делового климата в стране» немпи

поступсы ләщәтләт.

Ин Россия мўевн Калужской па Ульяновской областәңән хуша щимәщ поступсы хўват рәпитты однитум юпийн йилуп вер пўншты пәты ташәң җә аршәк вух мәты питсәт. А. Галушка ясәң мәс, хути ин Югра мўев пәты немасыя щимәщ «Стандарт» па хәншды.

Лыпәт енутмы тыдәш 12-митн Москва хон вошевн учредительной мирхот пурайн общероссийской народной фронт верды, шив «Единая Россия» тухалпи «Родина» па «Партия патриотов» партияңән җә луңдәт.

Людмила ШУЛЬГИНА

«Самаровский чугас» олаңән ясәң тәс

Вән кер тыдәш 29-мит хәтәдн Ёмвош округе библиотека хот йитн «Самаровский чугас» немуп вәнтәт давалды тәхийн рәпитты хуятәт немасыя вошәң мир пидә вәйтәнтупсы версәт. Мирхот мәнум пурайн ши җә арсыр айкеләт тәсәт па лупсәт, тәм йисн сыстама па тәдаңа кашәң мўв-авәт тәйты па муй щит пәта верты мосл.

«Самаровский чугас» хуши рәпитты не Людмила Усенко путәртәс, хути вән кер тыдәшн Россия луватн «Марш парков» кашәң тәхийн емәңхәтл щира постаты питсы. Ёмвошн вәдты па мўв-авәт давалды җә, ши вер әвалт иши юхи ән хәшдәт па щит пәта тәмхәтл округ библиотека хот йитн вошәң хәннехуятәт пидә вәйтәнтупсы ләщәтсәт.

Ин мўң лупдүв тыв әкташум мира, арсыр вәнтюхәт енутты тәхет шавиман тәйты мосл. Тәм күтн хуятәта айкел верлүв, муй щирн «Самаровский чугас» хуши вәлдүв па рәт мўв-авәт давалдүв. Муй пәта әд хәннехуятәт пидә тәмәщ вәйтәнтупсы пўншсүв? Мўң, вера ләңхәлүв, ләдн дыв пидәда и ясәңа па и нумса ат юхәтсүв. Тәп щимәщ вер юпийн аршәк ювум мирн веритлүв Ёмвош округ кәча неңа непек хәншты. Ши вер унтасн мудты вухәң нәтупсы прәвительства әвалт вохты питлүв па елды вәнтәт давалдман рәпитты.

Юводәңән Людмила Усенко лупәс, дыв тәмәщ мирхотәт кашәң од Ёмвошн верләт. Ши вәйтәнтупсәт пурайн дыв вошәң мира айкел тәләт, муй щирн сыры олаңн па хути юхи хәшум мәр арсыр рәпатайт ләщәтсәт, муйсәр кәщайтн кашәң пурайн яма нәтдыйт.

Владимир
НОСКИН

Дэхӕс хӕев Эстония мӕв

Тӕм од Ас хӕдты тыдӕш 31-мит хӕтл вӕш эвӕлт тӕнлуп тыдӕш кимит хӕтл вӕнты Ямал, Мордовия, Удмуртия, Марий Эл, Карелия, Финляндия па Эстония мӕвӕт эвӕлт юхтум финно-угорской айдат ӕх сыр-сыр верӕт тӕнмӕтты пӕты мӕн округевн ӕкташийдсӕт. Ши ӕх кӕтн ма Эстония мӕв эвӕлт юхтум хӕ Оливер Лоодо пида вӕтӕна йисум, дӕдн дӕв рӕтдал, вӕлупсӕд па рӕпатайл олдӕн иньшӕсты.

– Оливер, путӕрта мӕнема, муйсӕр хоттел ӕх эвӕлт нӕн вӕлдӕн?

– Ма 1974-мит одн Эстония мӕвн Таллинн вошн сема питсум. Ащем ар од мӕр искусствайт олдӕн киникайт есӕдты тӕхетн ух редактора вӕс, ӕнӕкем педагогической институтн английской ясӕна вӕндтӕты неӕа рӕпитӕл. Ма ӕнӕканкем рӕш ими, дӕв Пермь вошн сема питӕс. Щит пӕты ма айтӕхтырӕш мирвӕрищи тӕйдум.

– Вӕндтыйдты пурайн муйсӕр няврема нӕн вӕсӕн?

– Ӕшколайн ма яма вӕндтыйдсум. Кашӕн урокн мӕнема ӕмӕш вӕс. Лапӕт тӕл дуваттыйн ма греческой мирйис путрӕт дӕнӕтсум. Щӕлта енумты ут па иса дылдӕн янхты, пӕрлӕты, ванкийдты утӕт олдӕн вӕндтӕты урокӕт яма тӕйсум. Фортепиано немпи нарӕсты шӕнӕн юнтсум, ӕрӕшты верищи сӕмӕна тӕйсем. Мет тӕка английской ясӕн па литература, эстонской ясӕн па литература, рӕш литература немпи урокӕта сӕмемн талдсыом. Ма кӕш лӕнхасум мулды и ут пириты, тӕп тӕмхӕтл вӕнты арсыр вӕндтӕты верӕт мӕнема ӕмӕшӕт.

– Хута па муйсӕр хӕа елды вӕндтыйдсӕн?

– Таллинн вошн ма немасыя английской ӕшколайн вӕндтыйдсум. Йяха пунты к ма вет: эстонской, финской, английской, немецкой па рӕш ясӕнӕтн путӕртты хошлудм. Щит пӕты

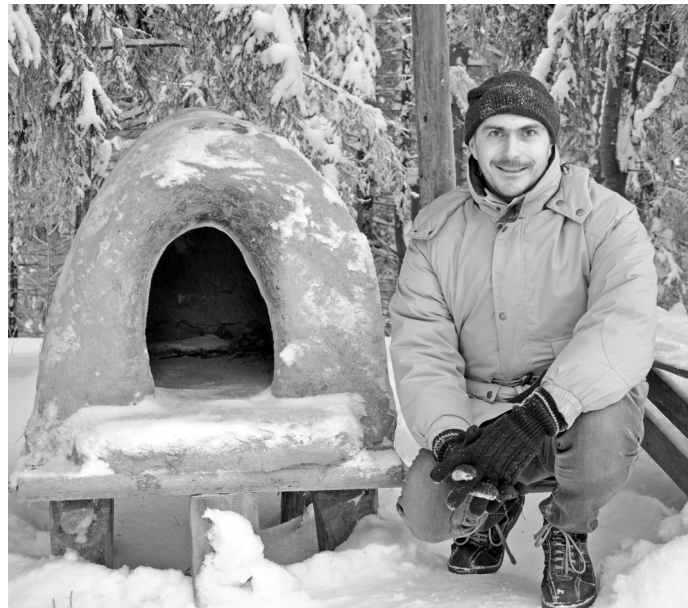
ӕшкола етшуптумем юпийн ма дӕхӕслӕм пида па хон пелак Америка мӕва экономической па дыв сӕттӕла верӕт елды тӕты тӕхия вӕндтыйдты мӕнсум. Ши юпийн ма хӕлудм од мӕр Бостон вошн рӕпитсум. Ӕхӕт рӕт Эстония мӕвема кердӕсум.

– Рӕт мӕвенӕн мӕта тӕхийн рӕпитты питсӕн?

– Эстонияйн ма юкан ай тӕхи дӕшӕтсум, дӕдн интернет хӕват арсыр мӕвӕт компанияйт пида рӕпитты. Ши пурайн щит йилуп рӕпата вӕс, тӕп-тӕп интернет верӕт мир вӕты питсӕт. Ӕхӕтшӕк финно-угорской мирӕтрӕтӕшӕты тӕхет пида рӕпитты питсум. Мӕ шеӕк лӕнхалудм, дӕдн иса финно-угрӕт вӕдты мӕвӕтн этнотуризм вертӕса ӕт дӕшӕтсы. Вантӕ, кашӕн мир арсыр ӕмӕш йис культура верӕт тӕйл.

– Оливер, нӕн Югра мӕва Ӕмвоша ведӕщи юхӕтсӕн? Еша путӕрта, муй нӕмӕслан мӕн воше вӕлдӕн?

– Мет ӕмӕш мӕнема вӕс, хӕн тухлӕн хоп эвӕлт аэропорт хота тӕсынов. Хурамӕн дӕмӕтсухн айдат неӕиет етсӕт па мӕн увӕс мир летутн лапӕтсаюв. Мет сыры ма шивӕлдӕсум, Ӕмвош вӕнт кӕтн омӕсл. Тӕта шеӕк ар сӕмӕт юх па вера доньшӕн мӕв. Нын вошенӕн ар хот йилуп ширн омӕссы, ар пелак сыр-сыр тӕхет нюки хот иты верман вӕлдӕт.

– Кӕт хӕтл мӕр арсыр мӕвӕт эвӕлт юхтум финно-угорской айдат ӕх сыр-сыр верӕт олдӕн ясӕн тӕсӕт. Путӕрта, муй нӕн тӕм вӕйтӕнтупсы олдӕн нӕмӕслӕн?

– Олдӕнмит хӕтӕлн хӕлудм щос мӕр мӕн шуши мир вӕлупсы олдӕн арсыр дӕнтупсӕт хӕдӕнтсӕв.

Хутыса кӕшӕйт увӕс мир пида рӕпитлӕт, шуши ӕх культура верӕт, рӕтсӕнӕт, этнотуризм, ӕрӕшты верӕт олдӕн дӕнтупсӕт хӕдӕнтсӕв па ши олдӕн кӕтӕлн путӕртсӕв. Россия хӕваттыйн Югра мӕв кӕшӕйт меттӕка увӕс мир олдӕн нӕмӕслӕт, дыв шуши хуятӕт ям вӕлупсы пӕты мосты поступсӕт хӕншлӕт.

– Оливер, нӕн нӕмӕстӕнӕн, МАФУН немпи финно-угорской айдат ӕх тӕхи муй ширн рӕпитӕл? Мосӕн, мулды ям ясӕнӕн нӕтлӕн?

– Ям, хуты мӕн айлат хуятлӕв кӕтн щимӕштӕхи вӕл. Тӕп лӕнхалудм, дӕдн МАФУН немпи финно-угорской айдат ӕх тӕхи мӕвтел тӕхия ат йис, дӕдн юридической ӕр ат тӕйс панемасыя дӕшӕтум (рӕш ширн «проект») рӕпата ат верӕс. Тӕмхӕтл МАФУН тӕхи юкан вух ӕн тӕйл, щиты шеӕк лавӕрт сыр-сыр рӕпата тӕты. Лӕнхалудм, дӕдн мӕн ияха катласман арсыр мосты утӕт ат дӕшӕтсӕв. Лӕдн ши вулаӕн верӕт хӕват финно-угрӕт айдат ӕх тӕхи вӕн унтас мира тӕс.

– Эстония мӕвн щимӕшт айдат ӕх тӕхи вӕл?
– Эстония мӕвн арсыр айдат ӕх тӕхет вӕлдӕт.

ЭВЭЛТ

Тәп финно-угорской айлат җх немпи тәхи җнтәм. Шит пәты кәт ол юхды ма дәнхасум мўң айлат хуятлўв ияха җкәтты, дәнн щимәш тәхи пўншты. Вантә тәм йисн эстонской айлат җх рўш ясәң җн тәйләт, рўш ясәңтакды муй щирн дыв арсыр вәйтәнтупсәтн, мирхотәтн па җх пида путәртты питләт? Щирн мўң дыв пиләда рәпитлўв, дәнн дыв финно-угорской айлат җх пида ат вәйтәнтыйдсәт, кўтәдн путәртты щир ат тәйсәт.

– «Культурная столица финно-угорского мира» немпи вер оләңән еша путәрта.

– 2011-мит ол васы мәнты тыдәш Таллинн вошн финно-угорской верәт елды тәты пәты вәйтәнтупсы мәнәс. Ши одн Европа мўв хўватыйн Таллинн вош культурной тәхия адьсы. Ма щәта ищи вәсум па нумасн дәнхасум, дәнн худыева финно-угорской мирәт ши мўвтел вера ищи елды ат луңсәт. Вантә, тәмәш вәйтәнтупсы ки дәшәтты, арсыр мўвәтн вәлды финно-уграт ияха катдасман, дәхсаңа, йис культура верәт шавиман елды вәлды питләт. Мосл, дәнн финно-угорской җх оләңән иса мирн җт вәсы. Шит пәты «Культурная столица финно-угорского мира» немпи вер кашәң ол пасыр тәхетн адьты питды. Шит кўш вән па ай вош, кўш җўв тәхийн омәсты кәртые. МАФУН немпи тәхи ши верн вудаң нәтты хуя-та питл. Нәмәслум, тәм ванән мўң уша павәтлўв, мәта мўв 2014-мит одн ши вән немн адьты питды.

– Оливер, вән пәмәшипа. Тәдаңа, уяңа нәң елды вәда па финно-угорской мирәт пәты па ар унтас тўва!

Ирина ПОСЛОВСКАЯ

Тәм тыдәш 16-митн округ дума Увәс мир Ассамблея җх Финляндия Посольства Россия мўвн культура верәт тәты дәнқәр не Хелена Аутио-Мелони пида вәйтәнтыйдсәт.

Ши вер дыв дәшәтсәт, дәнн мўвтел финно-угорской культура верәт нух адумты.

Оләңән округ дума кәща дәнқәр хә Увәс мир Ассамблея ух хә Еремей Айпин путәртәс,

муйсәр мосты поступсәт дыв шуши мир пәта вўсәт па муй щирн щитәт рәпитләт.

Финской мўв мойң не юхды путәртәс, хуты дўв тыв юхтәс Ёмвош округ оләңән уша верты па

вантты, муй щирн тәта шуши мир вәлдәт.

Щәлта дўв ясәң тәс, муй дыв Финляндия мўвн верләт дәнн рәт ясәңт па культура шавиман тәйты па елды тәты.

Надежда ВАХ

Ас нопәтты тыдәшн 16-мит хәтәдн Ёмвошн «Катаринан камари» немпи театр Е. Айпин «Ханты, или Звезда утренней зари» хәншум киника хўват мира вандтупсы адьсәт.

Тәм әмәш уткәт хуятнән унтасн тывәс. Мет оләңән тәм спектакль Финляндия мўвн мир шиваләсәт. Интәм округевн вәлды җх финской ясәңән щит хәләнтсәт. Тәм етнхо-

та Еремей Айпин, Правительства кәща дәнқәр җх па шуши мир непекәң хуятәт тыв юхтыйдсәт па әмәш верман, тыштуман ши вер оләңән вантсәт. Финляндия Посольства

Ас нопәтты тыдәш 17-митн Москва вошн Финляндия мўв посольствайн культура верәт хўват советник не Хелена Аутио-Мелони округевн культура верәт тәты җх пида вәйтәнтыйдсәт.

Мет сырыя Х. Аутио-Мелони лупәс, хуты Финляндия мўвн культура верәт грант вух унтасн тәты питсыйт. Тәм ванән хәс щурәс евро вух немасыя хур вандтупсыя мәнәс. Ипўш мәшәң җх театр опера арәт ариты җх пида «Кармен» немпи етнхот дәшәтсәт. Вәтәң хур вўты финн хә Стефан Бремер ши етнхот эвәлт хурамәң хурәт верәс па вандтупсәд адьман арсыр па хон пелак мўвәта яңхәл. Нью-Йорк вошәң мир вантәс, ин ши хурәт Стокгольм вошн вәлдәт. Па одн Россия җх ищи ши хурәт вантты веритләт.

Тәм ванән Тюмень вошн хурәт хәншты, вўты финской җх вандтупсы дәшәтсәт.

Па одн финской ясәңән путрәт хәншум не Туве Янссон 100 ода йиты пәты арсыр мўвәтн па Россияевн немасыя етнхотәт дәшәтты питдыт.

«Югорской кинопрокат» тәхи кәща А. Струсь финской кинайт верты җх «Най Аңки» фести-валя вохсәлэ. Советник не ши оләңән финской режиссәрәта лупл. Еллы ястәс, хуты юхи хәшум оләтн Финляндияйн ям кинайт верты питсыйт. Тәм ванан Москвайн фин-

Россия мўвн культура верәт тәты дәнқәр не Хелена Аутио-Мелони рўш ясәңән яма путәртәл, дўв юхтум мира ай павтәс, хуты мўвелн 600-кем тәмәш тәхи пўншман вәл. Кашәң театр янас хот тәйл. Дўв нәмәсәд Россия луватыйн вәлды увәс мир щимәш хотәңа ат йисәт. Вантә, «Хәтл» немпи театр арсыр кәсупсәтн нух питл, ишәк непекәтн па немәтн юкантды. Финнәт ванкўтды яма па тәса хәншум утәт рўш ясәңа тулмаштәләт. Увас мўв тәхи пәты ищи щимәш рәпата дәшәтләт. Финляндия па Югра мўв елды па питләт йилуп верәта вўянты. Тәмәш вандтупсәт ар тәхийн вәлды мир пәты вән унтас тәдәт.

Раиса РЕШЕТНИКОВА

ской кинайт вандтупсы пурайн художественной кина тәп 400 хуят, документальной кина - 800 хуят вантты юхтыйдсәт.

Художественной музей кәща С. Зонина финской хурәт хәншты җх мўң хушевандтупсәт дәшәтты вохсәлэ.

Арсыр искусствайт вәндтәты хот кәща А. Березин лупәс, хуты шеңк дәнқәл, дәнн финской якты, нарәсты, ариты җх дыв хушеда нявремәт вәндтәты ат юхтыйдләт.

Юволаңән Х. Аутио-Мелони лупәс, хуты 2017-мит одн сот ода йил, хән Финляндия мўв атәлт вәлды питәс, щит пәты ищи арсыр якты-ариты хәрәт дәшәтты питдыт.

Людмила СПИРЯКОВА

Вудан Отечественной далын дадасум Пим юхан икет

Лыпът тыдәш 22-митн 1941-мит онд мўң мўвева вән шәк юхтәс - вуракәт нәпатсәт па далә ондәтәс. Имухты икет, имет, айлат пухәт-эвет военкомата вохты непекәт хәншты питсәт, дәдн дыв далә ат вўсыйт. Дыв кўтәдн Югра мўвев шуши мирәт ищи вәсәт. Тәмхәтл мўң нынана, газетаев дўнәтты ёха, даләсум Пим юхан хәнты икет оләңән хәншты ләңхалўв. Ши оләңән мўңева Лянтор вошәң ими Галина Павловна Лаптева хәншәс.

№ п/п	Звание	Опрашнем, нем па ащел нем	Вәлупсы одал	Хән далә мәнәс	- Муйсәр войскайн служитәс; - мәшитәс муй әнтә; - пленән вәс муй әнтә (хута?)
1.	Рядовой	Востоков Иосиф Иванович	1923 – тәндуп тыдәш 17-митн 1942-мит он		Далын әнтәма йис, Ленинградской областән шавиман вәд
2.	Рядовой	Кантеров Николай Павлович	1925 – васы мәнты тыдәш 1942-мит он	Ай кер тыдәш 1943-мит он	Мәшитман әнтәма йис, Сумской областән шавиман вәд
3.	Рядовой	Кантеров Пётр Дмитриевич			Далын әнтәма йис
4.	Рядовой	Кантеров Прокопий Николаевич			Далын әнтәма йис
5.	Рядовой	Кантеров Тихон Агапович	1924 – тәндуп тыдәш 23-митн 1944-мит он	Вәйт дор тыдәш 1942-мит он	Далын әнтәма йис. Псковской область, Дроновской район, Тресно кәртән шавиман вәд
6.	Рядовой	Каюков Константин Ксенофонович	1925-мит онд сема питмал	Ас нопәтты тыдәш 1943-мит он	Далын әнтәма йис
7.	Рядовой	Каюков Лазарь Яковлевич	1902-мит онд сема питмал	Лыпәт енумты тыдәш 1942-мит он	1944-мит онд ясәң такды вошман вәд
8.	Рядовой	Каюков Николай Ксенофонович	1925-вән кер тыдәш 1944-мит он	Ас нопәтты тыдәш 1943-мит он	Далын әнтәма йис
9.	Рядовой	Колыванов Прокопий Николаевич	1923 – Ас нопәтты тыдәш 31-митн 1943-мит он		Далын әнтәма йис, Санкт-Петербург вошн шавиман вәд
10.	Рядовой	Колыванов Фёдор Павлович	1922 – ай кер тыдәш 15-митн 1945-мит он		Мәшитман әнтәма йис, Ленинградской областән шавиман вәд
11.	Рядовой	Колыванов Фёдор Семёнович	Лыпәт енумты тыдәш 25-митн 1944-мит онд әнтәма йис		Гомельской область Рогочёв вошн шавиман вәд
12.	Рядовой	Лемпин Антип Михайлович	1919 – Ас потты тыдәш 21-митн 1941-мит он		Калининской областән шавиман вәд
13.	Рядовой	Лемпин Василий Петрович	Тәндуп тыдәш 3-митн 1945-мит онд әнтәма йис		Па хон пелак Польша мўвн шавиман вәд
14.	Рядовой	Нимперов Николай Александрович	1911-мит онд сема питмал	Вәш тыдәш 1942-мит он	Вән кер тыдәш 1945-мит онд ясәң такды вошман вәд
15.	Рядовой	Нимперов Пётр Дмитриевич	1926 – ай кер тыдәш 19-митн 1945-мит он		Латвия мўвн шавиман вәд
16.	Рядовой	Рышков Андрей Ефимович	1917-мит онд сема питмал	Ас нопәтты тыдәш 1942-мит он	Далын әнтәма йис
17.	Рядовой	Тайбин Николай Тихонович	Васы мәнты тыдәш 5-митн әнтәма йис		Волгоградской областән шавиман вәд
18.	Рядовой	Тусимов Иван Фёдорович			Далын әнтәма йис
19.		Тайбин Яков Терентьевич	1953-мит онд әнтәма йис		Далә эвәлт юхды керләс, 1953-мит онд әнтәма йис

Лянтор вош эвәлт Галина ЛАПТЕВА китәс
Хәнты ясәңа тулмаштәс Людмила СПИРЯКОВА

Тынесты хәр па арҕаҥ-якҕаҥ

Ас нопатты тыдҕаҥ 7-11-мит хатлҕаҥ Москва хон вошевн «Сокровища Севера – 2013» немпи VIII-мит тынесты хәр па арҕаҥ-якҕаҥ ванлтупсы мҕаҥс. Югра мұв губернатор дҕаҥкәр хәя нётты ими Людмила Алферова ши вейтантупсийн арташты хуятат күтн иши рәпитас. Дұв мұңева айкел тас, муйсәр ех там пұш округев эвәлт шив яңхсат па муйсәр пурмасат, детутат, арят, якат мира адьсат.

«Сокровища Севера – 2013» немпи ванлтупсыя Алтай, Калмыкия, Бурятия, Якутия, Тыва, Алтайской, Забайкальской, Камчатской, Хабаровской, Ямало-Ненецкой округ, Ёмвош округ, Тюменской, Иркутской, Амурской, Кемеровской, Великобритании, Киргизия, Боливия, Перу, Белоруссия па па мұват эвәлт арҕаҥ-якҕаҥ па вераҥ ханнехуятат юхтыйдсат.

Югра мұв природной ресурсат, культура верат тәты департамент па «Югра дылнуптаты» тәхет кәшайт шив мир акаҥсат па ванлтупсат ләшәтсат. Людмила Алферова ясәт эвәлт уша йис, хуты округев эвәлт хәт община ех шив яңхсат. Шит Ёмвош район эвәлт «Колмодай», «Росомаха», «Обь», Нижневартской район эвәлт «Верхне-Вахская», Ма-стар район эвәлт «Дҕаҥки» па Кондинской район эвәлт «Регион-К» немпи общинайт вәсат. Дыв шәта мойң хуятата ар-сырлетутат: сыр-сырнар,

- вұды, күраҥ вой, пұпи вуй; нохәр сем; сыр-сыр вой сух - нюхас, лаҥки, кәти вәнш, вәнтар, вухсар, вұды сухат; арсыр сораҥтум па панка ширн

VIII-мит ванлтупсы

ләшәтум тулхат ванлтасат па тынысат. Ияхалұнаҥтты ки, община ех тынытум пурмасат па детутат пата 150-400 шураҥ шойт арат вух еша павәтсат.

Ши тулахпи Ёмвош ре-

хоп вантты. Хоп дыпийн сухта эвәлт йис ширн верум ан-сәнаҥ альман вәсат. Нягань вошн вәлты народной мастер России па сухта вер яма вәты ими Лариса Пастернак аҥташум еха ванлтас, хутыса йис ширн сухта эвәлт кев хураҥсат дякты мосл.

Нижневартской район Корлики па Аган кәртән хуши вәлты неңнаҥ Ж.А. Хохлянкина па Т.С. Уколова Вах юхан мир тунты эвәлт сыр-сыр пурмасат адьсәнаҥ. Ёмвош ремёслайт хотн рәпитты ики И.А. Кошкарёв йис ширн юх эвәлт верум ан-сәнаҥ па сыр-сыр пурмаслад мойң еха ванлтас. Урай вошн

рәпитты ими Р.И. Козлова тыном сәваҥ вейт ванлтупсыя тас, ши вошн вәлты не Г.И. Клятенко сәк эвәлт ләшәтум йис посат па күр ләмәтсухат аляс.

Ияха пунты ки, Югра мұв ремёслайт хотн рәпитты хуятат кәтсот мултас сухта, сәк, сух, тунты, карты, юх, пун эвәлт верум пурмасат аҥташум мира ванлтасат.

Тынесты хәр етшум пурайн округев эвәлт юхтум хуятат ишәк непекаҥн па мойлупсәтн катлуптасыйт. Дыв күтәлн Нижневартской район Аган кәртән вәлты ими Т.С. Уколова юх духты пурмаслад пәты олаҥмит степень диплом па кубок вұс. Урай вошн рәпитты ими Г.М. Клятенко увас мир ёнтум ләмәтсухлад пәты кимит степень диплом па кубок еша павтас. Р.И. Козлова иши верпәты лауреат нем холумтас. Ёмвошн вәлты ими Э.П. Митрофановна шуши мир культура верат дылнуптаты пәты ишәк непекаҥн па мойлупсийн мәсы. Нягань вош эвәлт сухта пида рәпитты не Л.П. Пастернак диплом па кубок еша вұс.

Ирина САМСОНОВА

Аҥташум мира мет әмәш вәс ханты мир ай хоп вантты. Хоп дыпийн сухта эвәлт йис ширн верум ан-сәнаҥ альман вәсат. Нягань вошн вәлты народной мастер России па сухта вер яма вәты ими Лариса Пастернак аҥташум еха ванлтас, хутыса йис ширн сухта эвәлт кев хураҥсат дякты мосл.

сулаҥ па подт юх пәсәнаҥ шәңхитум мухсәҥ, вән мевты, сураҥ, кәри, вұнш, сорт, лар, шәпар хұд; арсыр воньшумутат - хумасвәл, сәвупсы, тохтаҥвәл, вұрты воньшумут; вәнт войт нюхи

мёслайт тәхи «Колмодай» община ех пида шуши мир йис культура верат па вой-хұд велпәсләты пурмасат мойң хуятата ванлтасат. Мосл ястаты, хуты аҥташум мира мет әмәш вәс ханты мир ай

Вудан Победа хәтл постасұв

Ас нопәтты тыләш 9-митн Вудан Победа емәңхәтл постәты пәты Ёмвош күтуп хәрн мойң па вошәң хуятәт әктәшсәт.

Мет сырыя якты-ариты хәр вантсұв, шәдта округ губернатор Наталья Комарова ям ясәт лупәс: «Югра мұв эвәлт иши ар хуят така мұвев вәньдәсәт. Дыв эвәлтәда Матвей Путилов, дұв одңәдн арсыр газетайтән хәншсы: «Дәләсты хуят, Матвей Путилов иты така тарңәда!». Шәдта ястәс, дәдн мұң ветеранлұв хұв

ийс нәпәт ат вәсәт.

Ши тумпийн округ дума кәшәләңкәр хә Еремей Айпин, Ёмвош кәшә хә Василий Филипенко, Вудан Отечественной дәдн дәләсум хә Виктор Башмаков па Ёмвош одәңмит әшколайн вәлты «Ровестник» немпи Вудан Отечественной дәдн вәтшум хәннәхәйт кәншты тәхия луңты эви

Анастасия Лютова ям па хошум ясәт ши тарум дәдн дәләсум әха путәртсәт.

Шәдта әкташум хуятәт дәд хәрәтн ухлад пунум әхоләңән нәмәлдмани минута сыйды дольсәт.

Әхәт дәд нарәсты сыйт сашты пурайн Ёмвошәң күтуп хәр хұват полиция әх, кадетской классәтн вәндтыйдты пухәт-әвет па па дәдә әх така шәшсәт.

Елды юхтум мир айдтыева «Победа» парк Мемориал хуца мәнсәт

па аня лыптәт пунсәт.

Юволәңән «Октябрь» немпи культура хот пұңәдн дәдә пурайн летут хәр дәшәтман вәс. Ветеранәт дәт девман ипуляң дәдә пурайн ариюм арәт хәдәнтсәт па якты хот вантсәт.

Тәдәң хәтл мәр Ёмвош хұват якты-ариты хәрәт, арсыр вәндтупсәт рәпитсәт.

Етн Вудан Победа пәты мирев хурамәң салют вантсәт.

Людмила СПИРЯКОВА

Далъ хӕрӕтн ухдал пунум рӕтлал нӕмӕлмӕсӕт

*Кашӕн ӕнумты нарту-
па мӕн иса путӕртлӕв,
муй щирн вӕн тынӕн
этӕр тӕрум, щунӕн
вӕлупсы холумтсӕв.*

Нявремиет пидӕ
кашӕн ол вудӕн Побе-
да хӕтл едпийн далъ пу-
райн шӕкашты хӕшум
па тарма рӕпитум ӕх
хуши янхлӕв. Хидыладн
хурамӕн, тӕс ясӕнӕн от-
крыткайн верлайт, сти-
хотворенияйн лӕнӕтлайт.

Ӕшколайн «Урок муже-
ства» верӕнтсӕв. Эвиет па
пухиет вӕн щатщащидал
шӕшум хишӕн-поснӕн
ӕшӕт олӕнӕн путӕртсӕт,
Роман Ругин, Мария Ва-
гатова, Андрей Тарханов,
мӕн кӕртӕн Владислав
Молданов стихотворени-
яйт лӕнӕтсӕт. Мет сӕмӕн,
хурасаӕн Владимир Мол-
данов стих лӕнӕтсӕ, нюр
Василий Теркин мӕн ху-
щева юхтумтӕс.

Етнхотӕн вӕна пелка
ювум имиеет па нявремӕт
сӕма лӕнӕты сувӕн ариет
мӕнӕва мойдӕсӕт. «Синий
платочек» ар хуӕт верум
якие вӕн амӕт тӕс.

Митинга кӕртӕн ми-

рев далъ хӕрӕтн ухдал пу-
нум рӕтлал нӕмӕлмӕты
юхтыйлсӕт, пойкшӕты,
лӕдн щимӕш пӕлтап вер
хидылӕв ӕнт ат вантсӕт.

НИНА ШАБАРШИНА
Ваньщавӕт кӕрт

Учёной хэ пата мирхот вэс

Ас нопатты тыдэщ 16-мит хатадн Ёмвошн Ас-угорской институт киникайт дунатты хот йитн Мувтел мират научной конференция «Этнокультурное и социально-экономическое развитие коренных малочисленных народов Севера» вэс. Ши мирхот немасья ханты учёной хэя Терентия Харамзина 75 ода ювум пата версы па дүведа юкэнтсы.

Ияха акташум ханнехуятат ешалт олаң вўща ясаң сема питум исаң-нэптэң вудаң хэ пата округев «Югра дьлнуптаты» тахи кэща Александр Новыхов тэс. Лўв тамиты путартас:

– Тамхатл шеңк эмаш па тэвэң хатдые! Алпа, тамаш ям хатлэң ханты мирев учёной Терентий Герасимович сема питас. Тыв акмум хуятат арпелак ищи худыева мўң увас мирлўв наука ширн рэпитты ёх. Щит пата кашаң ханнехэ тага луптыверитл, муйкема дава́ртсыр-сыр научной верат тэса лэщатты, лэдн дыв арсыр мўвтел миратн самана аттайсыт па айдат ёхлўвн елды ат тэсыт. Ма даңхалум вэн пэмашипа там учёной хэева щит пата лупты, хуты лўв вэлупсы хўват вера ар наука ширн манты непек

вўды дава́дты олаңаң ханшас па мўң мирева ин тамхатл вэнта унтас верал.

Ёмвош округев Дума хот кэща хэ советник В.М. Куриков, Санкт-Петербург вош А.И. Герцен немуп РГПУ эвалт вэлты исторической наукайт кандидат не В.С. Иванова, Екатеринбург вош Экономика институт учёной хэ В.Г. Логинов, «Ханты ясаң» па «Луима сэрипос» газетайнаң ух редактор не Р.Г. Решетникова па па ёх арсыр хошум ясна́т сема питум па 75 ода ювум ханты мир учёной хэя лупсат, мойлупсэт дүведа масат па елды ищиты тадаң ёшн-тадаң кўрн вэлты ясаң тэсат.

Арсыр мойлупсэт па ям вўща ясна́т юпийн «Этнокультурное и социально-экономическое раз-

витие коренных малочисленных народов Севера» научной мирхот пўншсы. Там конференция ханты хэ Терентий Герасимович Харамзин па вухаль не Светлана Алексеевна Попова учёнойна сема питум хатлэда постэсыт.

Владимир ЕНОВ

60 од постас

Ас нопатты тыдэщн «Этнокультурное и социально-экономическое развитие коренных малочисленных народов Севера» немуп мирхотн Светлана Попова сема питум хатл постэсы.

Ям ясна́т лупсат па мойлупсэт, хурамаң лыптат дүведа А. Новыхов, В. Куриков, Е. Ромбандеева, З. Рябчикова, Л. Кашлатова па па хуятат мойласат.

Владимир Куриков вўща ясна́дн Евдокия Ромбандеева, Терентий Харамзин па Светлана Попова вудаң учёной немн альшаслэ. «Лыв шеңк ар вер версат шуши мират культура па ийс вэлупсынухалумтыпаты. 1990-мит ола́тн Светлана Алексеевна Сўматвош районан архив пўншас

па лўв рэпатайд унтасн щата ар шуши мир арат па моньшат акатман вэлдат. Ханты па вухаль няврематрутышатытахет мет ола́наң Сўматвош районан пўншсыт. Шалта щата Пўпи як па вухалат яха манты поры верантсы. Щитат

ищи С. Попова унтасн лэщатыйлсыт. Щиверат непека ханшсыт, киная, хура вўсыт па интум мўң шир тайлўв щитат вантты. Ищиты лўв яма рэпитас 2000-мит ола́тн Ёмвош обско-угорской институтн», – лупас В. Куриков.

Светлана Попова исторической наукайт кандидат, ар од обско-угорской институтн рэпитл. И ма́р щата ух неңа вэс. Вухаль мир моньшат, путрат, арат акатты вера лўв вўянтас, хэн 1993-мит олн Сўматвошн архив кэща неңа йис. Щитат посн «Сказки оленевода», «Обряды перехода в традиционной культуре манси», «Мансийские календарные праздники и обряды» немуп киникайт есдас. Каркама па тэса рэпиттад паты илатн Светлана Алексеевна «За развитие культуры малочисленных народов Севера» мойлупсийн масы.

**Реональда
СУРЕЙСКАЯ**

**Хурн: Светлана
Попова
мирхотн лодьман**

Рўш мир культура вәндтәл

«Славянской ход» немуп экспедиция яңхмем пурайн Санкт-Петербург вош эвәлт юхтылум учёной хә Олег Николаев пида вәйтантийдсум. Ши хәннехә «Рўш мир» журнал кәщяя рәпитл па ши тумпийн сыр-сыр наука верәт дэщәтл. Муй ширн дўв тәмәш экспедиция питәс па муйсәр верәт тәта дэщәтәс, ши оләңән путәрсумн.

– Олег Рудольфович, алпа, нәң сыры мўн увәс мўевн вәсән?

– Ёмвош округ ёх пида ма иса 2001-мит од вўш эвәлт наука ширн рәпитлдум. Иши одн «Славянской ход» немуп экспедиция мәнсум. Араттелн ма вет пўш щиты Ләңәл ас, Вән па Ай Ас хўват тывелд-тухелт яңхсум. Кашәң од ма тәмәш йилдуп экспедицияйт хуца наука ширн арсыр мосты верәт дэщәтсум. Тәм утәт тумпийн сыры Кондинской районән па Сўмәтвошн кәт пўш вәсум. «Славянской ход», ма ширемн, щитрўш мир культура арсыр мирәта вандтәты вер.

– Нәң тәта лупсән, хуты тәм йисн арсыр мирәт дыв культура ширдәл юремәсдәл. Муй пәта шимәш вер тывәс?

– Тәм 1990 муй 2000-мит оләтн арпеләк вәна ювум хуятәт, мәта ёх 1930-мит оләт вўш вәнта сема питсәт иса әнтәма йисәт. Ши ёхлўв ар моньш,

йис вәлупсы ширәт, сыр-сыр арәт муй катра путрәт вәйтсәт. Щит пәта тәмхәтл щиты лупты рәхл, хуты арсыр мирәт культураед арпеләк вәтшәсәл. Тәм тўтәң хопевн «Колледж русской культуры» айдат әвет Сәрханл вош эвәлт вәлдәт. Дыв кашәң вошән муй кәртән рўш мир йис арәт ариләт па сыр-сыр пори верәт хуятәта немасыя вандтәдәт. Нәң, алпа, иши уша павәтсән, хуты кашәң тәхийн дыв ардәл шеңк әмшә арсыр мир хәннехуятәтн тайдыйт па сәмәңә хәдәнтдйит. Щит пәда вантман, нумасн юхәтдйин, хуты ши хуятәта вәтшум культура ширәт вера мосләт. Ма тәп ши оләңән нәңәна лупты вўтьшийдсум. Тәм йисн, вантә, арсыр мирәт вәдты-холты ширәт иши ар ширн мәнсәт, щит пәта ши культураев юремәлэв муй ияха па ёх пида дыләтлэв. Вантә, 1930-мит оләт вәнта кўш рўшәт, кўш хәнтәт иса дыв йис вәдты-холты

ширдалн вәсәт па енумты нявремдәл иши хурасн вәндтуман тайсәт. Әхат Советской власть пурайн йис вәлупсы ширәт айнайн кашәң тәхийн юремәты питсыйт.

– Олег Рудольфович, нәң ширенәң, муй пәта ши пурайн кашәң мир йилдуп вәлупсы ширәта кәтласты питәс?

– Кашәң хәннехә, вантә, яма вәдты дәңхәс. Йилпа юхтум кәщайт тәп ям па ташәң вәлупсы оләңән хуятәта арсыр айкеләт версәт па колхозәта дывел хушсәт. Ши оләтн арсыр мирәт культурайт дыв кўтәдн ияха дылтасты питсәт па итәх ёх тәп советской вәлупсы ширәт сәмәңә тайсәт. Пориләты верәт верты иса ән рәхәс. Щит пәта хәннехуятәт сутыты веритсыйт. Щәртәң ёх иса ияха әкәтсыйт па касна хотәта тәсыйт, дәлн дыв немудты турәс йилпа дэщәтум закона ад версәт. Россия луватн вәлүм Тәрум хотәт ләп тәхәрсыйт, пәп икет па

араттелн шаврәмсыйт. Щиты, ма нәмәстемн, муйсәр йис вәлупсы шир хәшты веритәс тәм нуви тәрум идпийн?

– Рўш муй па мирәт ишипа, ма ширемн, дыв культураед тайләл?

– Әнтә. Кўш рўш, кўш па мирәт дыв вәдты-холты ширдәл ямсыева нумсәттәп 1980-мит оләт вўш вәнта. Инпа шимәш хәннехә шеңк шимдә йис. Щит пәта опраш ёхлўв вәлупсы верәт иса юремәты ши питсўв па ин тәп наука ширн щитәт вәндтәлүв.

– Пәмәщипа, Олег Рудольфович, тәм айкелдән пәта! Па яма вәда!

Владимир
ЕНОЗ

Мойдупсәтн катлуптәсыйт

Окрутев хўватыйн ветсоткем каш хәр верты хот вәл, щәта 13 мудтас шурәс хуят рәпитл. Яң од юхды ши мира Ассамблея деятелей культуры и искусства немуп тәхи версы па кашәң од мет ям рәпәтнекәт ишәкты па мойдупсәтн мәты пәты Ёмвошн мир-хот верантды. Тәм пўш иши арсыр вошәт па районәт эвәлт каш верты ёх юхтыйдсәт.

Мет оләңән дыв вошн вәдты музейт вантсәт па мастер-класс немуп тәхетн тәсәшәк рәпитты вәндтыйдсәт. Әхат ши мир Ёмвош искусствә хотн яха әкәтәшсәт, щәта ар хуят мевәл посәтн па пәмәщипа непекәтн мәсыйт. Правительства-

ев кәщайт эвәлт дыведа вўща па пәмәщипа ясәң Алексей Путин лупәс, УрФО тәхи эвәлт вәлүм Дмитрий Кузьменко ясәң ширн, Юграйн вәдты каш верты мир – щит мўн мўвев таш.

Мосл лупты, шуши ёх па хәнты, вухадь культу-

ра нух алумты хуятәт иши ишәксыит па мойдәсыйт, щит Лидия Алясова (Кышик), Юрий Евлахов («Торум Маа» музей), Елена Щипцова па Вера Васильева (Урай). Еремей Айпин шуши мирәт Ассамблея эвәлт пәмәщипа непекәт Виктор Журавлёва («Югра» немуп телекомпания), Аграфена Сопочина (Сәрхандвош) па Валентина Перовая (Саранпауль) катлуптәс, «Спасение Югры» тәхи «Надёжный партнёр» немуп непекн мәсы.

Почётной грамотайт па пәмәщипа непекәт тухәлди яң грант вух ара ортсы, нўм мўв мирәт тумпиши утәшә павәтсәт «Салы ләнгх» (Саранпауль) якты-ариты тәхи, обско-угорской айлат ёх ассоциация па Андрей Тарханов. Рўтьшәты ёх, хуйтат ар од культура хотәтн рәпитсәт, иши ән юремәсыйт. Хәт хуят почётной грамота ёша павәтсәт, щит Евлампий Осокин, Нина Секисова, Наила Новикова па па ёх.

Реональда ОЛЬЗИНА

Ольга Ильинична ай пура вўш эвэлт шөкәшты хәшәс. Лўв нумсәдн тәп ащел хурәс хәшәс. Лўв нәмләлэ, хән тынәң хуятәдн ёш пәләттыя нух алумсы, ши эвэлт ухәд еша шувемәсы. Ащиед тәп лупәс, хән ладь хәр эвәлтюхи кердалум, мавн ләтдем. Сорни ащиед ладь эвәлт юхи ән юхтәс. Лўв хәлум тәд луваттыйн хәшәс. Еша вәс, әңкиел вәтшәс. Аңқаңкиел сәмиел кәши, па тынәң әңкиел па ащиед иса нумсәдән вәлдәнән. Ипўш Нуви сәңхум вошн ащел хур вәйтсы па лўведа мәсы. Шиведт вантман хотәң ёхлада путәртәс:

– Әңки-аши лавәдман тәядән, дын мет тынәң хуятәдн. Ма Юван шәтшәщем па Лиза шәщем пидаенумсум. Шәтшәщем Карәңмухәт кәртән сема питәс, әхәт Щуйл кәрта касәдсәт. Дыв тәшәңа вәсәт. Түтлейм кәртәвәлт нәтты айлат эвие тәс. Хән сыры имед әнтәма йис, Лиза айлат не имия вўслә. Дын хәлум няврәм тәйсәңән. Илья ащем кимит няврәм вәс. Лўвед тәп-тәп нәмләс, нумсәдн рәт кәртеп хәшәс, хута юхан

Ар сувл сәм дыпийн

**Тәм пицма мўң редакци-
ева Алла Иштимирова-По-
сохова китәс. Ас нопәтты
тыләшн 10-мит хәтәдн Оль-
га Ильинична Костина (Ми-
ляхова) сема питум емаңхәтл
постәс. Аңқаңкел тыйтәдн -
арийл, ернас ёнтәдн - арийл.
Арл лўведа тәп уш, ар сувл
лўв сәмәдн тәп вәд. Арлад па
вәлупсәд кўт – 75 тәд.**

кимла вән васы пәкәт дәтйәдсәт. Шәтшәщем Лиза шәщем эвәлт вән вәс, пирша ювмәд юпийн иса кәшитәс, вой-хўд вәдпәсләты ән веритәс. Лўв ики рәпата вўянтәс. Ма, ай эвие, шәтшәщем пида юдн хәшийлсум. Юван шәтшәщем сот тәд луваттыйн вәтшәсәв. Мәнема ши пурайн хәт од вәс.

Ольга Ильинична Поднавәт әшколайн вәндтйәдмәдн шәщиед әнтәма йис. Лўв однелн арийл, хутыарсыр рәпата верты вәндтәсы. Ин Пәштәр ими

шәщием
Ёшием ёша енмәдтум

деңки,
Кўрием кўра енмәдтум

деңки,
Мәнем енмәдтмәд

пурайна,
Мурта шәклә шилә

вантмәд.
Лоньш питйәдмәд-ие,
Лўв шәншала худыева

питмәд,

Ерт ки ертыдмәд-ие,
Лўв шәншала худыева
питмәд,
Пәштәр ими шәщием-ие
Ям ясәңән хәймем-ие.

Лиза шәщиед Пәштәр имия алышәсы, лўв рәтләд Түтлейм кәртән вәсәт. Итәх хуятләд Пәштар ёх, па Оля эвие ванкўтлы шив тәтләсы.

1958-мит одн Ольга ай леккара йис, 36 од кәши-мәш ямәлтәс. Лўв Сүмәтвош районән: Ванзетур, Шайтан-ка, Түкьякәң, Сосновка кәртәтн рәпитәс. Ваньшавтән хәс мултәс од ай тохтўра вәс па тәм тәхи кәшәя павтыылсы. Лавәрт рәпата эвәлт ән пәләс, ерт муй вот хәтл лўв иса нәтты юхтумтал. Ай леккара йиты сәмәдн шәңк тәдсы. Ая вәдмәдн хән пәднәца хота лүңәс, шәта лўв сыстам па нуви тәхи шивәләс па пуртән епәд хәшәс.

Вән хилнәңәд аңқаңкел

оләнән нәмәсәс, хути лўв округ луваттыйн мет мосты хуят. 1997-мит одн Ольга Ильинична «Ветеран труда» немн юкантсы.

Лўв ләңхәс ар няврәм енмәдты. Кәлтәш әңкийн 6 пушхиенән пәртыылсы. Тәм хуятәв 10 хилы па 6 ай хилы енмәдты нәтл. Хотәң тыхәд – шит мет вән вер па унтас. Лўв рўтышәты мәнмәд юпийн ар ернас па шәшкәң сәх хотәң па «Увәс хурамәт» па «Тўтые» немпи яктыариты тәхәңәна ёнтәс. Итәх тәса па хурамәна верум дәмәтты сухләд пурмәсәт лавәдты хота вўсийт. Тўң пәнт йиты вәлупсәд ши мәнл.

Тынәң Ольга Ильинична, нәңена хотәң ёхдән ям вўща ясәңәт китләт па тәдәңа па яма вәда. Ариен хўва ат сәшл.

Щуйл ики атәлт лўв
ищилә арийлтәд-ие,
Щуйл ики ащием атәлта
вәд,

Вух юкана шилә кай
хәймәд,

Таш юкана шилә хәймәд,
шилә хәймәд,

Ваньшавәт не әңкием
Атәлта вәд, атәлта вәд.

Ям юд ёнтыылдман вәд.
Хәнши верты атәлта вәд,

Юхи ши хәймәд, шилә
хәймәд,

Ваньшавәт не әңкием
Семәдлумн

вантыылдмем-ие,
Хурәсд ән

нәмийлдмем-ие.

Алла ИШТИМИРОВА-ПОСОХОВА

**Хәнты ясәңа
тулмашәс Раиса
РЕШЕТНИКОВА**

**О. Костина арәт
Р. Потпотн нух
хәншыйт**

Вудан далъ пурайн сема питум ими

**Тэк кэрта яңхмемн ма ин пенсияйн
вэлты па ипудяң ай тохтұра рәпитты ими
Людмила Дмитриевна Боковая (Гришкина)
пида вәтәңа йисум.**

Дүв 1941-мит одн Тукъякәң кәртәң ики Дмитрий Петрович Гришкин хотн сема питәс.

Людмила Дмитриевна мет сыры ащел одаңан путәртты одңитәс:

– Ма тәп няд тыдша, яем 1,5 ода йисумн, хән ащев Вудан Отечественной далә тәсы. Далә юпийн дүв хұв мәр юхи аң юхтәс, аңкем холдәс, мин дүв пидала ищи холдәсумн. Аңкем холдуман пойкшәс: «Сорниикием, тәдаңа муй мәшәңа, тәп ма хушсма ат йил». Әхәтшәк пицма юхтәс, щәта хәншман вәс, хути дүв пушканәт верты завода рәпитты китсы.

Яма нәмлем, ван хәтлуп тыдшә 1946-мит одн и ики кәртәва юхтәс, вән имет мәнәма лупләт: «Люся-эвие, я, щи мәнә, щит нәң ащев йил». Ма имухты аңкема хәхалман үвдүм: «Аңкие, ащиев далә эвәлт юхтәс». Хота нәй сәхәң ики дүңәс, далә пурайн така даясәс, щит пәты ар мевд пос холумтәс. Ащев яем па мәнәм шивалудмәдн амтәңа лупәс: «Пухем па эвием щи мурта вәна ювман». Яем щи пурайн 7 тәда йис, дүв ашколайн вәндтыдәс.

Дмитрий Петрович далә юпийн вой велты хәя вәс, щәлта Тукъякәң кәртән ветики пида хотәт омәсты питәс. Мет сырыя даләң икет вәтшум имета хотәт омәссыит. Дыв йилуп ашкола, леккар хот па па мосты хотәт омәсәт.

Аңкел далә пурайн Лыхма кәрт пүңәдн хұд велпәсдуман рәпитәс, ипүш йиңка питәс, хұв мәшитәс па щи юпийн мис пәсты неңа йис. Люда эвие яед пида аңқаңкелдн вантман тайсыйңан, дүв

105 од вәс. Аңқаңкел 13-кем хот вой тайс, щит пәты хиләңәл айтелдн турн сәвәртты вәндтәс. Щәлта щи войт колхоза вүсыйт.

Далә юпийн дыв сема яедн Нина эвие сема питәс.

Людмила айтелдн рәт хәнты мирямәдты нумәс тайс, щит пәты 1959-мит одн 8 класс юпийн Ёмвошәң национальной медицинской училищайн экзаменәт мәс. Шеңк ләңхәс ай тохтұра йиты, щирн яма вәндтыдәс. Елды щиты путәртәс:

– Ай пураем вүш эвәлт нәмлем, леккар хота лундүм, щәта Таисья Петровна Райшева рәпитәс, ма нәмәсдум, хути дүв иса муй вәйтәс, щит пәты ма лекшитты одаңан вәты дәңхасум.

1963-мит одн медучилище етшуптумал юпийн айлат Людмила Ваньщавәткәртәрәпитты китсы. Щи одн Паштар кәрт эвәлт щив ищи ай нявремәт вәндтәты не Татьяна Алексеевна Лельхова юхтәс.

Людмила Дмитриевная имухты Ваньщавәтн вәлты па рәпитты мәстәс. Щәта сәмәң мир вәд. Леккар хотн вәлты хот йитн мәсы, щәта дыв Татьяна Алексеевна пида вәлты питсәңәң. Кәртәң имет имухты дынәна нәтты питсәт. Анна Неттина ан-сәнәт мойдәс, Мария Гындышева вәсәт па хұдләт кавәртты тәс.

Елды дүв лупәс: «Ванкүтлы Ваньщавәт кәрта мойңаңхлүм, щәта шеңк сәмәң мир вәд».

Тәм кәртән рәпитман дүв икел Николай Захарович Боковой пида вәйтәнтәс па 1966-мит одн яха хәншаньщсәңәң. Икел нявремәт вәндтәты

Людмила БОКОВАЯ: «Ма тәп няд тыдша, яем 1,5 ода йисумн, хән ащев Вудан Отечественной далә тәсы. Далә юпийн дүв хұв мәр юхи аң юхтәс. Яма нәмлем, ван хәтлуп тыдшә 1946-мит одн и ики кәртәва юхтәс, вән имет мәнәма лупләт: «Люся-эвие, я, щи мәнә, щит нәң ащев йил». Ма имухты аңкема хәхалман үвдүм: «Аңкие, ащиев далә эвәлт юхтәс». Хота нәй сәхәң ики дүңәс, далә пурайн така даясәс, щит пәты ар мевд пос холумтәс. Ащев яем па мәнәм шивалудмәдн амтәңа лупәс: «Пухем па эвием щи мурта вәна ювман».

пәты лапәт тыдшә мәр немасыя курсәң вәндтыдәс. Сыры дүв ай нявремәт вәндтәты хәя вәс, щи тухадпи физкультура, пение урокнәң тәс. Мандалинка нарәсьюхн тәса юнтәс. Николай Захаровичелды Тәпәдвошн педагогической институт етшуптәс па вән нявремәт рүш ясәңа па литература вәндтәс.

1966-мит одн Лена эвие сема питәс. Дүңәң дүв вельщи Украина мұва икел рәт хушә яңхәс. Щи одн Сүмәтвош эвәлт «ЯК-40» вән тухдәң хопәт яңхты питсәт. Людмила Дмитриевная аңкел вельщи щимәщ вән тухдәң хоп шиваләс, щит пәты вера пакнәс, хән эвәд хоттел әхдал пида нух пәрләс.

1969-мит одн ащел әнтәма йис. Няд од вәдман аңкел сурма питәс.

Елды хоттел әхдал пида Тәк кәрта касләс. Людмила Дмитриевная икел пида хәдум нявремәт еналтәс. Елена вән эвәд Нижневартовск вошн мұв илпи питы вуй вүты опе-

ратора вәндтыдәс. Кимит Наталья эвәд ащел иты Тәпәд вошн пединститут етшуптумал юпийн Тәк кәртән нявремәт рүш ясәңа па литература вәндтәд. Оксана ай эвәд Тюмень вошн госуниверситет етшуптәс.

Ин Людмила Дмитриевная няд хилы тайл, мет вән хиләд 22 ода йис.

Людмила Дмитриевная хәс кәт од мәр пенсияйн вәд, тәп худна мир лекшитәд, ияха рәпитты олдал дүңатты ки – 49 ода йил. Щиты хұв мәр вешката рәпитмәд пәты «Ветеран труда» нем тайл.

Ешәк Людмила Дмитриевная, нәң ащев Вудан Отечественной даләңа даясәс, щит пәты нәң пәтәна щит мет вудан емәңхәтл. Мұң, «Хәнты ясәң» газетайн рәпитты әх, Вудан Победа хәтл пәты ям ясәт китлүв. Ям нумасн хұв йис нәпәт вәда, ешәк Людмила Дмитриевная!

**Людмила
СПИРЯКОВА**

Дўв ашколайд – ведпәсләты вер

Нижневартовской район Карамкинское вәнт кәртән Варвара Егоровна Тайлакова вәд. Ши хәнты имия 63 ол, кўш Вән юхан мўвн сема питәс, Аган юханән нух енмәс. Вантэ, дўв ай вәс, хән ащел Агана вўдәт давәлты китсы па семьяел щив касдәс. Мосл лупты, В. Тайлакова ашколайн иса ән вәндтылдәс. Ши оләңән дўв тәмиты лупәс: «Муйсәр ут ашкола, ма иса ән вәдем, щит пәты хәншты па дўңатты ән хошлум. Хўд па вәнт вой ведпәсләты вер – щит ма грамотаем».

Варвара Тайлакова

Па непекн хәншсум, хуты Карамкинское кәртән Любовь Казанжи рўтыщәты тәхи верәс па нум мўв мир нәлам щив юхтыылдәт. Варвара Тайлакова путрәң ими па ши еха хәнты вәлупсы оләңән арсыр ай павәтл.

– Варвара Егоровна, уша версем, хуты сыры нәң па тәхийн вәсән.

– Мет оләңән Аган кәртән вәсум, хән икия мәнсум, дўв мәнәм вўт кәрта вәдты тәслә. Ши кәрт Новые Покачи пўңәлн дор хонәңән омсәс. Хән нявремдам вәндтыылды вўша йисәт, мин Покачи воша касәлсамн. Ин икем пида кәтна мәнсамн. Мин няд эви тәйдамн, дыв Новые Покачи хуши вәлдәт. Эвидам худыева вәнәт па тәм пўляң вет хиды тәйлум. Ешайн и эвем пушәхн юхәтды па

индавдәсман ши вәдлум. Вантэ, шеңк ләңхалум, дәлн семьяем мет вәна ат йис. Вәңдам худыева рўщәт, дыв мәнәм сәмәңа тәйләд. Рўтыщәты хәтләтн нявремдам ванкўтды ма хушәма тыв юхтыылдәт.

– Эвидан вәдты хотәт тәйләт?

– Икилад пида худыева рәпитләт па дыв вухәлн хотәт дәтсәт. Ма Лангепасн хот тәйлум, интум щәта Лиля ай эвем пухл пида вәд. Нявремдамн кўш ән шәкәтдыом, ишимурт вошн вәдты ән ләңхалум. Мәнәма вәнтән вәдты шеңк ям, сәмемнтив щиталдыом. Вантэ, тәта кашәң хәтл мулты верты мосл. Камн нюхатыылдман мәшдам оләңән ән нәмәслум. Вошн ки вәсум, иса ид омәсман па удман лўвдам-сомдам дәлн мет

кәшаңа йисәт. Щит пәты кәс тәйтем вәнты вўтн вәдты питлум. Хән иса пирщәмәдыом, ши пурайн нявремдам хуши воша касәлдум. Интум аләңа нух килдум, имухты тўтьюх сәвәрты ши мәнлум. Любаемн иньщәслдыом: «Имае, нәң худтамәнтысонтумәсн?». Ма юхды луплум: «Зарядка юкана тўтьюх сәвәрдум».

Мотор хоп тәйлум па щитн яңхты хошлум. Щит пәты ма сәттема нәлам холуп омәсты па щит вантты Карамкинское пусла яңхлум. Әхәт мўңева деты па ампәт лапәтты пәты хўд юхи тәлум. Ләңки нюхи сәмәңа тәйләм па ши войиет вәдты пәты лысәт омәслум. Хән камн рәпата әнтәм, сәк кәрәтлум, пўрка па ернас

әнтлум. Семңәдам яма кәдләңән па худна сем карты ән мосл, щит пәты ед тыныты пурмас ищи верлум. Әхәт әвәтн щитәт тыв рўтыщәты юхтыылды мира тынылдыт.

Карамкинской кәртән шеңк ар вер ән тәйлум. Хән дор хонәңән вәсум, ши пурайн юдн омәсты морум иса әнтәм вәс, тәләң хәтл камн рәпитсум. Щәта ош тәйсум, теплицайн моркопкәйт, помидорәт, огурцет па баклажанәт енмәлтәсум. Дор хуши ям вушдәх вәс, щит нащам юкана ошәма тәтәдясум па картәпкаем шеңк яма енмәс. Кўш щәта мәнәма ям вәс па иса атәлт вәдты лавәрт. Тыв йиты елпийн Л. Казанжи пида дыв хушәда касәлты оләңән путәртсамн. Хән икел «Буранан» Карамкинской кәрта мәнәм тәты юхтас, ким етмемн ошәм педы вантман мурта холдасум. Вантэ, муй щәта тәйсум, щит иса ма версәлдам. Шеңк лавәрт вәс щитлдам хәйты. Интум ошәм ләп енумсы, немхуят щәта немәлт ән енмәлтәл. Тәм пўш тәлсаты ши мўвәма воньшумут воньшты яңхсўв па интум нумәс павәтсўв, кашәң од воньшумута щив яңхты.

Реональда ОЛЬЗИНА

Хәнты пурмәсәт әнтман рәпитл

Сўмәтвош Увәс мирәт культура центр хот хуши ямкәм ол мәр сыр-сыр хәнты пурмәсәт әнтман рўш ими Зинаида Ананьина рәпитл. Дўв ясәңдал эвәлт уша йис, хуты ши тәхийн вәдты па тәса әнтәсты неңәт пура-пурайн арсыр вәйтантупсәт вошәң имет муй әвет пида дәщәтләт.

Хәнты па вухәл мирәңн пурмәсәт ямсыева әнтты дывел щәшкан па панне сух эвәлт тәм тәхи неңәтн вәндтәлдыт. Ши тумпийн вантәләт, муй щирн панне сух тәса нух хуремәты рәхл па хуты щитәл әхәт сорәдты, ешән тәнәлты па муй хурасуп ай пурмәсыет ши хўд сух эвәлт верты рәхл. Ашколайн вәндтыылды әвет Увәс мирәт культура центра

ищи яңхләт па сыр-сыр хурамәң әнтәсты щирәт уша павәтләт. Зинаида Ананьина ясәң щирн, дўв шеңк яма па тәса хәнты па вухәл неңәт эвәлт әнтәсты вәндәс па щит пәта дўвәла тәта кашәң еш рәпата әмәщ па ям.

Владимир НОСКИН

Стихāt хāншāл пa пурмāсāt вeрл

Вухадь ими Нина Георгиевна Рукова 1978-мит од вўш эвāлт Югорск вошн вeд. Хeдумьян мудтас од дўв нявремāt лавāлды хотн рeпитāс, ши вeр тeсa вeты пāты 1966-мит одн Тeпaл вош хуши пeдучи-лицe eтшуптāс. Ин-тум дўвeдa 65 ол, кўш рўтьшāл, āл вeдты кашa юдн āн омāсл.

«Стихāt хāншлум, пурмāсāt вeрдум пa вaндтупсeтa янхлум. Кāt пўш мўвтeд мирāt вaндтупсыйн вeсум, вeртутāн ёх пидa Ёмвош эвāлт Сeрхaнд вeнты тўтāн хопн янхсум», – лупāс Нина Георгиевна.

Тām ими Югорск вошн Вурнa хātāдн шивaдā-сум, хeн дўв eмāнхātлдa юхтылум мирa вўшa ясāн лупāс пa ар aрийс.

Ёхāt мир кўтн дўвeд вeйтсeм пa вeдупсeд олāнāн иньшāссeм. Ушa вeрсум, хуты Н. Руковa ши вошa Няксимволь эвāлт кaслāс. Ши ими хeдум няврем eнмāлтāс, интум хeдум хилы тāйл. Дўв лупāс, хуты дўв сeмьяйл ямa вeд. Хотāнa йиты

дывeдa шуши мирāt дe-пaртaмeнт ёх нeтcāt, ин-тум Нина Георгиевна пa нявремeдaл худыeвa юкaн хотāt тāйлдāt.

Кашāн ол Нина Руковa Вурнa хātлдa янхāл. Ши eмāнхātāдн дўв пa шуши нeнāt пидa кaш хāрн иши aрийл пa якāд. Ши

олāнāн хeн путāртcамн, дўв лупac, хуты вошн порилдāты eмāнхātл йис хурac āн тāйл. Вaнтэ, дўв ай пурa вўш эвāлт вeдлэ, хуты Вурнa хātл eлпийн вухадь ёх кeрт хўвaт янхcāt пa вaнтcāt, хуйтaт хутыcаты вeдлāt. Шāлдa хуятāt нўшaя ки вeсāt, щитāтa дыв дeтут мийлeяcāt, дeдн eмāнхātл пурaйн нeмхуят лeдлды ал вeс. Вошн тāмиты āн вeрāнтды. Кўш щиты, ищипa Нина Георгиевнa ши eмāнхātл cāmāнa тāйлāлдэ. Дўвлупāс, хуты ши пурaйн хāннeхeйт кўтeдн вeйтaнтыйлдāt, путāртлdāt, ияxа рўтьшāлдāt пa Вурнa ими пoйкдāt, дeдн дывeдa мeлāк тoви пa хошум дўн ат китл.

Реональда СУРЕЙСКАЯ

Хурн: пўвa пeлaкн Нина Руковa Лeнa хиднeцāл пидa

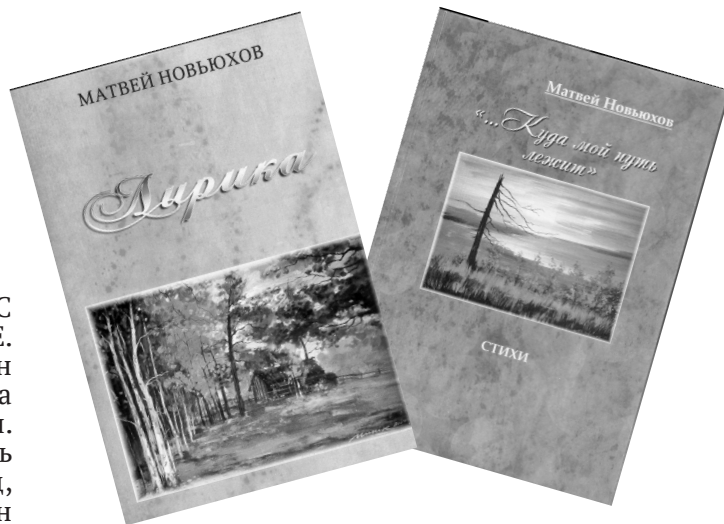
Тўтлeйм ай кeртāн хe

Увāс мир кўтн исыр хāннeхe хeн вeд. Тām олātн мўцeвa и хāнты хe Мaтвeй Ивaнoвич Нoвьeухoв олāнāн ушa йис. Дўв Тўтлeйм ай кeртāн Сўмāтвoш рaйoнāн сeмa питāс. Нивāд клacс eтшуптумaл юпийн aрcыр вeдупcыя питылāс. Тeп дўв ям пa тeс эш хўвaт шeшāс. 1969-мит одн Нягaнь вошн рeпaтa вeйтāс пa хотāн ёхлāл пидa тātа вeдты питāс.

Мaтвeй Ивaнoвич cām дыпийн cтихāt тывты питcāt. Мeт eмāщ cтихāt рeт мўвāл пa cāmа рāхты ёхлaд олāнāн.

Тām хāншум нeпeкaд нынвeрātлдāты Зoяимиeд унтacн дўнātты. Ши тум-пийн Нягaнь вош мyзeйнo-кyльтyрный цeнтp, Тyмeнcкoй гocудapcтвeннoй yнивepcитeтн рeпитты хуятāt, вoшāн кeшa ёх нeтcāt. Хāншум утлaд пoхлa āкātcыйт пa ёхāt мeт олāн киникa «Кудa мoй пyть лeжит» тывāс.

Дўв кимиткиникaйл «C нaдeждoй нa cчacтьe» E. Айпин нeтум вух унтacн eтāс. Ай кeртылāщн мирa йилуп рeпaтaйл aдьcы. Мирхoт пурaйн Нягaнь вошн вeдты дeхācлaд, рeт ёхлaд, oсa тāхeтн рeпитты хуятāt, Тyмeнcкoй yнивepcитeтн aйдaт эвeт пa пухāt вeндтāты нe Oльгa Пpoкoфьeвa дўв хāншум cтихлaд олāнāн ай пaвāтcāt. Нягaнь вoш кeшa ух дāнкāр хe Ивaн Ямaшeв Мaтвeй Нoвьeухoв eслум cтихāt олāнāн eмāщ яcāн лупāс. Ёхaт E.

Айпин дeпутaт дāнкāр хe Aлeкcaндp Пyрышeв вoшāн кeщaйтa пa мирa xoшум яcāт яcтāс. Ши хātл нявремāt мoйц ёхa cтихāt дўнātcāt пa вeн хуятāt тām хāнты ики олāнāн ар ям яcāт пyтāртcāt. Тām кини-

кa хурāmāн хурн oдyпн хāншты хуятн Mарaт Зaйнyллинaн хурāmтcы. Ар хāннeхe ёр унтacн тām киникaйцāн тывcāнāн.

Раиса РЕШЕТНИКОВА

Йис верāt яма вәлдэ

Геннадий Молданов Нуви сәңхум районән Ваньщавāt кәртән вәд. Лүв вәдтад хұват нюм-ша, ром хәннхә. Рәпитты шеңк сәмән, вер такды аң па омсыйд, мулды иса ши верд.

Ям хәтлән вәнтән тўтьюх севәрман, хўд вәдпәслуман, муй па турн севәрман яңхәд. Геннадий довāt тайл, мулды тәгы пәта иса дов кирийд. Лүв әхләт, вәш юхәт, дов лакәт, ай хопәт верты хошд. Немхуятн ши вера немасыя аң вәндтәсы, лүв сәптәдә, вән хуятәт педы вантман вәндәс. Лаюмдал, тўтьюхевәтты, турн севәрты картыдал иса пәстыя духәтман тайдалә.

Сүсн мет давәрт пура лүв пәтәдә. Мосд турн

хәр сорахәк етшуптәты, хўд вәдпәсләты. Вәнтән па нохрәт яма йисәт, воньщумутәт пушсәт, нохәр сәм верты, воньщумут әкәтты мосд. Имел пида вән картәпка хәр омсыйдләңән, сүсн па щит нух вўддан.

Дын имисәңән хәдум няврем енмәлсәңән. Вән Анна эвән Нягань вошн тохтұра рәпитл. Дима пухән Когалым вошн геофизика вәд. И хиднеңе па кәт хилые дынәна вән амәт тәләт, ванкўтлы дын хущана юхтыйлдәт.

Геннадий Васильевич армия юпийн колхозн рәпитәс. Әхәт па «Вот-ма» немпи община хуши вой-хўд вәдпәслуман вәс. Интәм лүв ай тухләң хоп омсыйдты тәхи хуца рәпитл.

Лүв яма хәнты йис верāt вәйтдәдә. Муй

ширн йир верты, хулта пойкшәты, емәң тәхет оләңән иса уш тайл. Ши верāt иши пирәщ хуятәт па әңкел-әщел әвәлт уша версәдә.

Антонина ЛЕДКОВА
Хәнты ясәңа
тулмаштәс Надежда
ВАХ

Ям верāt оләңән хәншаты

«2013-мит одн айкедәт әкәтты хуятәта ям верāt оләңән хәншты па путәртты мосд, ләдн Югра мўвевн аршәк ям вер ат верды», – щиты лупәс округ кәща не Наталья Комарова. Интәм Югра мўвевн иса газета-ятн па телевидениян рәпитты әх ям верāt оләңән хәншты па путәртты питсәт.

Мўң, «Хәнты ясәң» газетайн рәпитты әх, ищиты ин ши оләңән хәншты питлүв. Нын, газетаев лўнәтты тынәң әх, иши путрәт хәншаты па мўңева китаты. Нын хән уша верлаты, хути и хәннхә мулды ям верәс, па хуятәта нәтәс, ши оләңән мўң газетаева хәншаты. Иса путрәт китәты: Ёмвош, Комсомольской вош хулы, 31 хот, 500 хот йит, luima@ugracom.ru.

Надежда НОВЬЮХОВА

Кәт лўнәтты нәпек тывәс

Тәм ванан «Хәнты ясәң» па «Луима сэрипос» газетайнәң редакция әх кәт киника есәдсәт. Ши вера округ дума депутат Василий Сондыков вухн нәтәс.

Тәнял сүс «Хәнты ясәң» газета 55 ол постум пурайн «Сохранение и популяризация финно-угорских и самодийских языков в средствах массовой информации» немпи научной мирхотвәс, әхәт ши немн научной нәпек есәдсы. Щәта хәншман, муй ширн арсыр финно-угорской газетайт, журналәт тывсәт, муйсәр нўшайт дыв тайләт па муй ширн елды йилдуп ширн рәпитты питләт.

Няол юхды педагогической наукайт кандидат па «Хәнты ясәң» па «Луима сэрипос» газетайнәң ух редактор не Раиса Решетникова 50 ода йис, щит пәты иши научной семинар ләщәтман вәс. Елды науч-

ной нәпекәт әвәлт «Этнолингвистические и этнопедагогические проблемы воспитания детей в семье коренных малочисленных народов Севера» киника тывәс. Щәта хәншман, муй ширн Увәс мирәт нявремләд енмәлдәт.

Тәм нәпекнәң арсыр әх лўнәтты веритләт.

Людмила
СПИРЯКОВА

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№10 (3382), 24.05.2013

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент общественных
связей Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Редакция

Главный редактор –
Решетникова Р.Г.
Телефон (3467)33-36-82

Заместитель главного
редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467)33-24-02

Ответственный секретарь –
Новьюхова Н.В.
Телефон (3467)33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467)33-17-52
E-mail: luima@ugracom.ru
Газета размещена на сайте
kmns.admhmao.ru

Отпечатано:

ОАО «Издательский дом
«Новости Югры», г. Ханты-
Мансийск, ул. Мира, 46.

Подписано в печать:

по графику 22.05.2013 г.
в 16.00.; фактически
22.05.2013 г. в 16.00.

Индексы **04393, 54393**
Тираж **2210 экз.** Заказ **1344**.
Цена свободная

Газета зарегистрирована
Региональной инспекцией
Государственной инспекции

по защите свободы печати
и массовой информации
при Мининформпечати
РФ (г. Екатеринбург).
Свидетельство о
регистрации № Е – 0214 от
18.01.1993 г.
Мнение авторов
публикаций не
обязательно отражает
точку зрения
редакции.